

Akčný plán

A. Úvod

1. Spoločná vízia a základné princípy Deklarácie sú v tomto Akčnom pláne premietnuté do konkrétnych aktivít zameraných na urýchlenie dosiahnutia rozvojových cieľov prijatých na medzinárodnej úrovni, vrátane cieľov sformulovaných v Miléniovej deklarácii, v Monterreyskej dohode a v Johannesburgskej deklarácii a implementačnom pláne, rozširovaním používania produktov, sietí, služieb a aplikácií založených na informačných a komunikačných technológiách (IKT), a na pomoc krajinám pri prekonávaní digitálnej nerovnosti. Informačná spoločnosť, ktorej vízia je zakotvená v Deklarácii princípov, bude vybudovaná v spolupráci a na základe solidarity vlád a všetkých ostatných zúčastnených strán.

2. Informačná spoločnosť predstavuje koncept, ktorý sa neustále vyvíja, pričom jej vývoj dosiahol v jednotlivých krajinách sveta rôznu úroveň, ktorá odráža rôzne stupne rozvoja. Technický pokrok a iné zmeny rapídne menia prostredie, v ktorom sa informačná spoločnosť vyvíja. Akčný plán je preto vyvíjajúca sa platforma na nastolenie informačnej spoločnosti na národnej, regionálnej i medzinárodnej úrovni. Jedinečná dvojfázová štruktúra Svetového summitu o informačnej spoločnosti (WSIS) umožňuje zohľadniť jej ďalší vývoj.

3. Všetky zúčastnené strany zohrávajú v informačnej spoločnosti významnú úlohu a vystupujú predovšetkým ako partneri:

a) Vedúcu úlohu pri rozvoji a realizácii komplexných, perspektívnych a udržateľných národných e-stratégií majú vlády. Súkromný sektor a občianska spoločnosť, v rámci vzájomného dialógu s vládou, zohrávajú pri vypracovávaní národných e-stratégií dôležitú poradnú úlohu.

b) Dôležitú úlohu pri rozvoji a šírení IKT zohráva z hľadiska infraštruktúry, obsahu a aplikácií i angažovanosť súkromného sektora. Súkromný sektor nie je len účastníkom trhu, ale zohráva svoju úlohu aj v širšom kontexte udržateľného rozvoja.

c) Rovnako dôležitú úlohu pri vytváraní spravodlivej informačnej spoločnosti a pri realizácii rozvojových iniciatív súvisiacich s IKT zohráva i angažovanosť a aktivita občianskej spoločnosti.

d) Medzinárodné a regionálne inštitúcie, vrátane medzinárodných finančných inštitúcií, zohrávajú kľúčovú úlohu pri integrácii využitia IKT v procese rozvoja a pri zabezpečovaní zdrojov potrebných na vybudovanie informačnej spoločnosti a na hodnotenie dosiahnutého pokroku.

B. Zámery, úlohy a ciele

4. Akčný plán si kladie za cieľ vybudovať informačnú spoločnosť otvorenú pre všetkých, dať potenciál poznatkov a IKT do služieb rozvoja, presadzovať využívanie informácií a poznatkov v záujme dosiahnutia medzinárodne prijatých cieľov rozvoja, vrátane tých, ktoré obsahuje Miléniová deklarácia, a reagovať na nové výzvy informačnej spoločnosti na národnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni. V druhej fáze WSIS sa využije možnosť hodnotenia a analýzy pokroku dosiahnutého pri odstraňovaní digitálnej nerovnosti.

5. Na národnej úrovni budú v rámci národných e-stratégií a v súlade s rozvojovou politikou danej krajiny vytýčené príslušné špecifické ciele rozvoja informačnej spoločnosti, ktoré budú zohľadňovať podmienky danej krajiny. Tieto ciele môžu slúžiť ako užitočné orientačné body pre jednotlivé kroky a pre hodnotenie pokroku pri dosahovaní celkových cieľov informačnej spoločnosti.

6. Na základe medzinárodne prijatých rozvojových cieľov, vrátane tých, ktoré sú uvedené v Miléniovej deklarácii a ktorých základným predpokladom je medzinárodná spolupráca, môžu naznačené ciele vo všeobecnosti slúžiť ako orientácia pri zvyšovaní úrovne pripojiteľnosti a prístupu pri využívaní IKT v záujme presadzovania úloh vytýčených v Akčnom pláne, ktoré je potrebné dosiahnuť do roku 2015. Tieto ciele je možné brať do úvahy pri vytyčovaní národných cieľov s prihliadnutím na špecifiká každej krajiny:

- a) pripojiť obce s IKT a vytvoriť body poskytujúce verejnosti prístup do informačných a komunikačných sietí;
- b) pripojiť univerzity, vysoké školy, stredné a základné školy s IKT,
- c) pripojiť vedecké a výskumné pracoviská s IKT,
- d) pripojiť verejné knižnice, kultúrne zariadenia, múzeá, pošty a archívy s IKT,
- e) pripojiť polikliniky a nemocnice s IKT,
- f) pripojiť všetky miestne a ústredné úrady jednotlivých rezortov štátnej správy s IKT a vytvoriť ich internetové stránky a adresy elektronickej pošty,
- g) upraviť všetky učebné osnovy základných a stredných škôl tak, aby s prihliadnutím na národné špecifiká zodpovedali výzvam informačnej spoločnosti,
- h) zabezpečiť prístup všetkých obyvateľov na celom svete k televízному a rozhlasovému vysielaniu,
- i) podporovať rozvoj obsahu a uplatňovať technické podmienky, ktoré uľahčia prítomnosť a využívanie všetkých svetových jazykov na internete,
- j) zabezpečiť, aby mala viac ako polovica obyvateľov sveta prístup k IKT na dosah.

7. Pri riešení týchto úloh a napĺňaní zámerov a cieľov sa bude venovať špecifická pozornosť potrebám rozvojových krajín a najmä krajinám, národom a skupinám uvedeným v bodoch 11-16 Deklarácie princípov.

C. Smerovanie aktivít

C1. Úloha vlád a všetkých zúčastnených strán pri podpore IKT pre rozvoja

8. Efektívna angažovanosť vlád a všetkých zúčastnených strán je nevyhnutná pri rozvoji informačnej spoločnosti, a je potrebná spolupráca a partnerstvo medzi nimi.

a) Všetky krajiny by mali presadzovať vypracovanie národných e-stratégií do roku 2005, vrátane budovania nevyhnutných ľudských zdrojov, pričom je potrebné zohľadniť špecifické podmienky danej krajiny.

b) Podporujte štrukturovaný dialóg na národnej úrovni, v rámci ktorého sa do prípravy e-stratégií zameraných na vybudovanie informačnej spoločnosti a výmenu osvedčených postupov zapoja všetky zúčastnené strany, aj prostredníctvom verejno-súkromného partnerstva.

c) Pri rozpracovaní a realizácii národných e-stratégií by mali zúčastnené strany prihliadať na miestne, regionálne a národné potreby a záujmy. Podniknuté iniciatívy by mali v záujme maximalizácie ich prínosu obsahovať koncept udržateľnosti. Súkromný sektor by mal byť zapojený do konkrétnych projektov zameraných na rozvoj informačnej spoločnosti na miestnej, regionálnej a národnej úrovni.

d) Každá krajina by mala do roku 2005 vytvoriť aspoň jedno funkčné verejno-súkromné partnerstvo alebo partnerstvo viacerých sektorov, ktoré by slúžili ako vzor pre budúce aktivity.

e) Definujte mechanizmy na národnej, regionálnej i medzinárodnej úrovni, zamerané na vybudovanie a podporu partnerských vzťahov medzi zúčastnenými stranami informačnej spoločnosti.

- f) Preskúmajte možnosť vytvorenia portálov na národnej úrovni pre domorodé národy, na ktorých by participovali viaceré zúčastnené strany.
- g) Do roku 2005 by mali príslušné medzinárodné organizácie a finančné inštitúcie vypracovať svoje vlastné stratégie využitia IKT pre udržateľný rozvoj, vrátane modelov udržateľnej výroby a spotreby, a ako efektívneho nástroja na pomoc pri dosahovaní cieľov stanovených v Miléniovej deklarácii Organizácie spojených národov.
- h) Medzinárodné organizácie by mali v rámci svojej kompetencie zverejňovať, okrem iného na svojich internetových stránkach, spoľahlivé informácie predložené príslušnými zúčastnenými stranami o úspešných skúsenostiach zo sústredeného použitia IKT.
- i) Presadzujte sériu súvisiacich opatrení, okrem iného: podnikateľské inkubátory, investície do venture kapitálu (na národnej i medzinárodnej úrovni), štátne investičné fondy (vrátane mikrofinancií pre malé a stredné podniky a mikropodniky), stratégie zamerané na podporu investícií, aktivity zamerané na podporu exportu softvéru (obchodné poradenstvo) a podpora výskumných a rozvojových sietí a softvérových parkov.

C2. Informačná a komunikačná infraštruktúra: neodmysliteľný základ informačnej spoločnosti

9. Infraštruktúra je hlavná pri dosahovaní cieľa digitálnej inklúzie, ktorá umožňuje univerzálny, udržateľný, všadeprítomný a cenovo prístupný prístup k IKT pre všetkých, berúc do úvahy príslušné riešenia aplikované v rozvojových krajinách a krajinách s ekonomikou prechodného obdobia, na zabezpečenie udržateľnej pripojiteľnosti a prístupu vo vzdialených a zabudnutých oblastiach na národnej i regionálnej úrovni.

a) Vlády by mali v rámci politiky národného rozvoja podniknúť kroky zamerané na podporu priaznivého a konkurenčného prostredia pre nevyhnutné investície do infraštruktúry IKT a pre rozvoj nových služieb.

b) V rámci národných e-stratégií rozpracujte primeranú politiku a stratégiu univerzálneho prístupu a prostriedky na ich realizáciu, v súlade so stanovenými cieľmi, a rozpracujte ukazovatele pripojiteľnosti k IKT.

c) V rámci národných e-stratégií a v súlade s vytyčenými cieľmi zabezpečte a rozvíjajte pripojenie na báze IKT pre všetky školy, vysoké školy, zdravotnícke inštitúcie, knižnice, pošty, multifunkčné obecné strediská, múzeá a iné verejnosti prístupné inštitúcie.

d) Rozvíjajte a posilnite infraštruktúru širokopásmovej siete na národnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni, vrátane prenosu prostredníctvom satelitných alebo iných systémov, s cieľom zabezpečiť kapacitu potrebnú pre uspokojenie potrieb krajín a ich občanov a pre sprostredkovanie nových služieb založených na IKT. Podporte výskum v oblasti techniky, regulácie a prevádzky, ktorý vykonáva Medzinárodná telekomunikačná únia (ITU), prípadne ďalšie medzinárodné organizácie, s cieľom:

- i) rozšíriť prístup k orbitálnym zdrojom, globálnu harmonizáciu frekvencií a globálnu štandardizáciu systémov,
- ii) podporovať verejno-súkromé partnerstvo,
- iii) presadzovať poskytovanie globálnych rýchlych satelitných služieb v oblastiach s nedostatočnou úrovňou infraštruktúry a služieb, ako sú v odľahlé alebo riedko osídlené oblasti,
- iv) preskúmať iné systémy schopné zabezpečiť rýchle pripojenie.

e) V rámci národných e-stratégií venujte sa špecifickým požiadavkám starších ľudí, postihnutých osôb, detí, predovšetkým detí, ktorým nie je venovaná dostatočná pozornosť, a iných znevýhodnených a zraniteľných skupín vrátane prijatia primeraných vzdelávacích, administratívnych a legislatívnych opatrení, s cieľom zabezpečiť ich plnohodnotné začlenenie do informačnej spoločnosti.

f) Podporujte konštrukciu a výrobu zariadení IKT a poskytovanie služieb v tejto oblasti tak, aby bol prístup k nim pre každého človeka ľahký a cenovo prístupný, vrátane starších ľudí, postihnutých osôb, detí, predovšetkým detí, ktorým nie je venovaná dostatočná pozornosť, a iných znevýhodnených a zraniteľných skupín, a podporujte rozvoj technológií, aplikácií a obsahu, ktoré zodpovedajú ich potrebám, podľa Princípu univerzálneho návrhu a prostredníctvom jeho ďalšieho zdokonaľovania využitím pomocných technológií.

- g) V snahe zmierniť problém negramotnosti vypracujte cenovo prístupné technológie a netextové počítačové rozhrania, ktoré ľuďom uľahčia prístup k IKT.
- h) Na medzinárodnej úrovni sa zamerajte na oblasť výskumu a vývoja s cieľom zabezpečiť adekvátne a cenovo dostupné zariadenia IKT pre koncových užívateľov.
- i) V rozvinutých a najmä v rozvojových krajinách podporujte využitie nevyužitých kapacít bezdrôtového prenosu, vrátane satelitného, s cieľom zabezpečiť prístup vo vzdialených oblastiach, najmä v rozvojových krajinách a v krajinách s ekonomikou prechodného obdobia, a rozšíriť možnosti pripojenia s nižšími nákladmi v rozvojových krajinách. Špecifickú pozornosť je potrebné venovať najmenej rozvinutým krajinám a ich snahe o vytvorenie telekomunikačnej infraštruktúry.
- j) Optimalizujte pripojiteľnosť medzi hlavnými informačnými sieťami prostredníctvom podpory vytvárania a rozvoja regionálnych IKT chrbticových sietí a internetových uzlov s cieľom znížiť náklady na ich vzájomné prepojenie a rozšíriť prístup do siete.
- k) Rozpracujte stratégie zamerané na zvýšenie možností cenovo prijateľného globálneho pripojenia, a tým i na rozšírenie možností prístupu. Obchodne dohodnuté náklady na prenos a vzájomné prepojenie cez internet sa musia zamerať na objektívne, transparentné a nediskriminačné parametre a prihliadať na prácu, ktorá k tejto otázke prebieha v súčasnosti.
- l) Podporujte a rozširujte spoločné využitie tradičných médií a nových technológií.

C3. Prístup k informáciám a poznatkom

10. IKT umožňujú ľuďom, nech sú kdekoľvek na svete, takmer okamžitý prístup k informáciám a poznatkom. Jednotlivci, organizácie a spoločenstvá by mali mať prospech z prístupu k poznatkom a informáciám.

- a) Rozpracujte základné smernice politiky zameranej na rozvoj a propagáciu informácií verejných domén, ako dôležitého medzinárodného nástroja podpory prístupu verejnosti k informáciám.
- b) Odporúčame vládam, aby prostredníctvom rôznych komunikačných zdrojov, najmä prostredníctvom internetu, zabezpečili primeraný prístup k úradným informáciám určeným pre verejnosť. Rovnako odporúčame vypracovať právne normy upravujúce prístup k informáciám a uchovávanie verejných dát, najmä v oblasti nových technológií.
- c) Podporujte výskum a vývoj na uľahčenie prístupu k IKT pre všetkých, vrátane postihnutých občanov a zanedbávaných a zraniteľných skupín obyvateľstva.
- d) Vlády a ďalšie zúčastnené strany by mali na úrovni obcí vybudovať udržateľné viacúčelové verejné miesta, ktoré zabezpečujú cenovo prijateľný alebo bezplatný prístup ich obyvateľov k rôznym komunikačným zdrojom, predovšetkým k internetu. Tieto miesta prístupu by mali mať podľa možnosti dostatočné kapacity pre poskytovanie pomoci užívateľom v knižniciach, vzdelávacích inštitúciách, na orgánoch verejnej správy, poštách alebo iných verejných miestach, so špecifickým dôrazom na miesta na vidieku alebo v oblastiach s nízkou úrovňou infraštruktúry a služieb. Súčasne je potrebné rešpektovať práva duševného vlastníctva a podporovať využívanie informácií a podieľanie sa na poznatkoch.
- e) Podporujte výskum a informovanosť všetkých zúčastnených strán o možnostiach, ktoré ponúkajú rôzne modely softvéru a o prostriedkoch ich tvorby, vrátane komerčného softvéru, softvéru s verejne prístupnými zdrojovými kódmi a voľne šíriteľného softvéru, s cieľom zvýšiť konkurenciu, slobodu výberu a cenovú prijateľnosť, a dať všetkým zúčastneným stranám možnosť zhodnotiť, ktoré riešenie najviac vyhovuje ich potrebám.
- f) Vlády by mali aktívne podporovať obyvateľov a miestne orgány, aby využívali IKT ako svoj základný pracovný nástroj. Z tohto hľadiska by malo medzinárodné spoločenstvo a ďalšie zúčastnené strany podporovať budovanie kapacít pre miestne orgány v oblasti širokého využitia IKT ako prostriedku skvalitnenia miestnej správy.
- g) Podporujte výskum informačnej spoločnosti vrátane výskumu novátorských foriem komunikačných sietí, adaptácie infraštruktúry IKT, nástrojov a aplikácií, ktoré umožňujú prístup k IKT všetkým obyvateľom, predovšetkým znevýhodneným skupinám.

- h) Podporujte tvorbu a rozvoj digitálnej verejnej knižnice a archívnych služieb prispôsobených informačnej spoločnosti vrátane prehodnotenia národných stratégií a legislatívy v oblasti knižníc, rozvíjajúc všeobecné pochopenie potreby „hybridných knižníc“ a podporujúc spoluprácu knižníc na celosvetovej úrovni.
- i) Podporujte iniciatívy na uľahčenie prístupu, vrátane bezplatného a cenovo prijateľného prístupu k bežne dostupným časopisom a knihám, a otvorenie archívov pre vedecké informácie.
- j) Podporujte výskum a vývoj návrhu užitočných nástrojov určených pre všetky zúčastnené strany na zvýšenie informovanosti a schopnosti hodnotenia a analýzy rôznych modelov softvéru a licencií tak, aby bol zabezpečený optimálny výber vhodného softvéru, ktorý najviac prispeje k dosiahnutiu rozvojových cieľov v rámci lokálnych podmienok.

C4. Budovanie kapacít

11. Každý by mal ovládať potrebné zručnosti, ktoré mu umožnia plne využívať výhody informačnej spoločnosti. Budovanie kapacít a gramotnosti v oblasti IKT má preto prvoradý význam. IKT môžu prispieť k dosiahnutiu celosvetovej univerzálnej vzdelanosti tým, že poskytujú možnosť vzdelania a prípravy učiteľov a súčasne vytvárajú lepšie podmienky pre celoživotné vzdelávanie a zdokonaľovanie odborných zručností, pričom dosahujú i ľudí, ktorí stoja mimo formálneho procesu vzdelávania.

- a) Rozpracujte národnú politiku, ktorá zabezpečí plnú integráciu IKT do programov výchovy a vzdelávania na všetkých úrovniach, vrátane prípravy učebných osnov, prípravy učiteľov, inštitucionálnej správy a riadenia, a bude podporovať koncepciu celoživotného vzdelávania.
- b) Rozvíjajte a presadzujte programy zamerané na odstránenie negramotnosti prostredníctvom využitia IKT na národnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni.
- c) Podporujte rozvíjanie zručností všetkých obyvateľov v oblasti elektronickej gramotnosti napr. vytvorením a ponukou kurzov pre pracovníkov verejnej správy, s využitím existujúcich zariadení, ako sú knižnice, viacúčelové obecné strediská, verejné prístupové miesta, a vytváraním miestnych školiacich stredísk v oblasti IKT v spolupráci so všetkými zúčastnenými stranami. Špecifickú pozornosť je potrebné venovať znevýhodneným a zraniteľným skupinám.
- d) V rámci národnej politiky v oblasti vzdelávania, s prihliadnutím na potrebu odstránenia negramotnosti dospelých, zabezpečte, aby boli mladí ľudia vybavení vedomosťami a zručnosťami v oblasti využívania IKT vrátane schopnosti analyzovať a spracovávať informácie tvorivým a novátorským spôsobom, vymieňať si odborné vedomosti a plne sa zapojiť do informačnej spoločnosti.
- e) Vlády, v spolupráci s ďalšími zúčastnenými stranami, by mali vypracovať programy zamerané na budovanie kapacít s dôrazom na prípravu potrebného počtu kvalifikovaných a odborne pripravených profesionálov a odborníkov v oblasti IKT.
- f) Rozpracujte pilotné projekty zamerané na demonštráciu výsledkov alternatívnych systémov vzdelávania na báze IKT, najmä pri dosahovaní cieľov programu Vzdelanie pre všetkých, vrátane cieľov v oblasti základnej gramotnosti.
- g) Snažte sa o odstránenie bariér založených na rôznosti pohlavia vo vzdelávaní a profesionálnej príprave v oblasti IKT, a presadzujte rovnaké možnosti vzdelávania v oblastiach súvisiacich s IKT pre ženy a dievčatá. Programy zvýšenia úrovne vzdelanosti v oblasti vedy a techniky v nižších ročníkoch škôl by sa mali zamerať na dievčatá s cieľom zvyšovania počtu žien pracujúcich v profesiách súvisiacich s IKT. Presadzujte výmenu skúseností pri integrácii princípu rovnoprávnosti mužov a žien do vzdelávania v oblasti IKT.
- h) Poskytnite miestnym komunitám možnosť využívať IKT, najmä na vidieku a v oblastiach s nižším vybavením a službami, a podporujte vytváranie užitočného a sociálne zmysluplného obsahu na prospech pre všetkých.
- i) Iniciujte programy vzdelávania a profesionálnej prípravy, s využitím - kde je to možné - informačných sietí tradične kočovného a domorodého obyvateľstva, ktoré im poskytnú možnosť plnohodnotne sa zapojiť do informačnej spoločnosti.
- j) Rozpracujte a realizujte aktivity v oblasti regionálnej a medzinárodnej spolupráce zamerané najmä na zvýšenie potenciálu efektívneho využitia IKT v rámci celej škály vzdelávacích aktivít, najmä u vedúcich

a prevádzkových pracovníkov v rozvojových krajinách a v najmenej rozvinutých krajinách. Tieto aktivity by mali zahŕňať poskytovanie vzdelávania mimo oficiálnu štruktúru vzdelávania, napr. na pracoviskách a doma.

k) Rozpracujte špecifické programy profesionálnej prípravy v oblasti využitia IKT, ktoré zodpovedajú vzdelávacím potrebám odborníkov v oblasti informácií, ako sú pracovníci archívov, knižníc, múzeí, vedci, učitelia, novinári, pracovníci pošty, prípadne iné profesné skupiny. Príprava odborníkov v oblasti informácií by sa nemala zameriavať iba na nové metódy a techniky tvorby a poskytovania informácií a komunikačných služieb, ale tiež na príslušné zručnosti v oblasti riadenia, ktoré zabezpečia optimálne využitie týchto technológií. Príprava učiteľov by sa mala zamerať na technickú stránku IKT, na tvorbu obsahu a na perspektívne možnosti a úlohy, ktoré IKT prinášajú.

l) Rozpracujte programy vzdelávania a profesionálnej prípravy na diaľku a iné formy vzdelávania a profesionálnej prípravy ako súčasť programov zameraných na budovanie kapacít. Špecifickú pozornosť venujte rozvojovým krajinám, najmä najmenej rozvinutým krajinám na rôznej úrovni rozvoja ľudských zdrojov.

m) Presadzujte medzinárodnú a regionálnu spoluprácu v oblasti budovania kapacít vrátane programov, ktoré pre jednotlivé krajiny vypracovala Organizácia spojených národov a jej špecializované úrady.

n) Iniciujte pilotné projekty zamerané na vybudovanie nových foriem sietí založených na IKT, ktoré prepoja inštitúcie v oblasti vzdelávania, profesionálnej prípravy a výskumu medzi rozvinutými a rozvojovými krajinami a krajinami s ekonomikou prechodného obdobia.

o) Významným prínosom pri zvyšovaní schopnosti ľudí produktívne využívať nástroje IKT a pri budovaní otvorenej informačnej spoločnosti, môže byť dobrovoľníctvo realizované v súlade s politikou štátu a miestnou kultúrou. Podnecujte vznik dobrovoľníckych programov, ktoré zabezpečia budovanie kapacít v oblasti využívania IKT v záujme ďalšieho rozvoja predovšetkým v rozvojových krajinách.

p) Vypracujte programy zamerané na profesionálnu prípravu užívateľov IKT založenú na rozvoji schopností samostatného učenia sa a rozvoja.

C5. Budovanie dôvery a bezpečnosti pri využívaní IKT

12. Dôvernosť a bezpečnosť patria medzi hlavné piliere informačnej spoločnosti.

a) Podporujte spoluprácu medzi vládami v rámci OSN a všetkými zúčastnenými stranami pracujúcimi na iných fórach, zameranú na zvýšenie dôvery užívateľov, posilnenie spoľahlivosti a ochranu integrity údajov i sietí s prihliadnutím na existujúce i možné nebezpečenstvá v oblasti IKT; venujte pozornosť riešeniu ďalších otázok spojených s bezpečnosťou informácií a sietí.

b) Vlády v spolupráci so súkromným sektorom, by mali prijať opatrenia zamerané na prevenciu, odhaľovanie a riešenie počítačovej kriminality a zneužitia IKT. Súčasťou týchto opatrení by malo byť: rozpracovanie smerníc, ktoré odrážajú súčasné snahy v tejto oblasti, vypracovanie legislatívy, ktorá umožňuje efektívne prešetrenie a stíhanie zneužitia IKT, podpora efektívnej vzájomnej pomoci, posilnenie inštitucionálnej podpory na medzinárodnej úrovni zameranej na prevenciu, zisťovanie a nápravu incidentov tohto druhu a podpora vzdelávania a zvyšovania informovanosti v tejto oblasti.

c) Vlády a ďalšie zúčastnené strany by mali aktívne podporovať vzdelávanie užívateľov IKT a zvyšovanie ich informovanosti v oblasti nedotknuteľnosti súkromia v režime on-line a prostriedkov jeho ochrany.

d) Prijmite primerané opatrenia zamerané proti nevyžiadanej elektronickej pošte (tzv. spam) na národnej i medzinárodnej úrovni.

e) Dajte podnet k prehodnoteniu legislatívy krajiny so zameraním na odstránenie akýchkoľvek prekážok efektívneho využívania elektronických dokumentov a transakcií vrátane elektronických prostriedkov ich overovania.

f) Nadalej posilňujte dôveru a bezpečnosť prostredníctvom doplnkových a navzájom sa podporujúcich iniciatív v oblasti bezpečnosti pri využívaní IKT so zameraním na iniciatívy alebo smernice, ktoré riešia otázky práva na súkromie a na ochranu údajov a práv užívateľa.

g) Využívajte overené postupy v oblasti bezpečnosti informácií a sietí a podporujte ich využívanie všetkými zúčastnenými stranami.

- h) Navrhňte zainteresovaným krajinám, aby určili koordinačné miesta, ktoré umožnia reagovať na prípadné incidenty a riešiť ich v reálnom čase, a prepojili tieto miesta sieťou, ktorá umožní spoluprácu a výmenu informácií a spôsobov reakcie na incidenty.
- i) Podporujte ďalší rozvoj bezpečných a spoľahlivých aplikácií, ktoré umožnia realizáciu on-line transakcií.
- j) Podporujte zainteresované krajiny v ich aktívnom prístupe k súčasným aktivitám OSN zameraným na zabezpečenie dôveryhodnosti a bezpečnosti pri používaní IKT.

C6. Priaznivé prostredie

13. V záujme maximalizácie sociálneho a ekonomického prínosu informačnej spoločnosti a jej prínosu pre životné prostredie je potrebné, aby vlády vytvorili dôveryhodné, transparentné a nediskriminačné legislatívne, regulačné a politické prostredie. Je potrebné podniknúť nasledujúce kroky:

- a) Vlády by mali viesť podporujúcu, transparentnú, pro- konkurenčnú a predvídateľnú politiku a vytvoriť právny a regulačný rámec poskytujúci dostatočné podnety pre investície a rozvoj informačnej spoločnosti na komunálnej úrovni.
- b) Žiadame generálneho tajomníka OSN, aby vytvoril pracovnú skupinu, ktorá by sa zaoberala správou internetu a pôsobila v rámci otvoreného procesu založeného na mechanizme, ktorý zabezpečí plnú a aktívnu účasť vlád, súkromného sektora a občianskych spoločností z rozvojových i rozvinutých krajín a participáciu príslušných medzivládnych a medzinárodných organizácií a fór, a ktorá by viedla výskum a podľa potreby predkladala návrhy na opatrenia v oblasti riadenia a správy internetu do roku 2005. Táto skupina by, okrem iného, mala
- i) vypracovať pracovnú definíciu správy internetu,
 - ii) určiť oblasti verejnej politiky, ktoré súvisia so správou internetu,
 - iii) snažiť sa, aby vlády, existujúce medzivládne a medzinárodné organizácie a iné fóra ako aj súkromný sektor a občianske spoločnosti rozvojových i rozvinutých krajín, plne pochopili úlohy a povinnosti spojené so správou internetu,
 - iv) vypracovať správu o výsledkoch tejto činnosti a predložiť ju na druhej etape WSIS v Tunise v roku 2005 na zváženie s cieľom podniknúť potrebné kroky.
- c) Odporúčame vládam, aby:
- i) uľahčili vybudovanie národných a regionálnych internetových centier, (*Internet Exchange Centers*)
 - ii) spravovali vrcholovú doménu obsahujúcu kód ich krajiny (ccTLD) alebo na ňu podľa potreby dohliadali,
 - iii) podporovali informovanosť v oblasti využívania internetu.
- d) V spolupráci s príslušnými zúčastnenými stranami podporujte vybudovanie regionálnych primárnych (*root*) serverov a využitie internacionalizovaných názvov domén, s cieľom prekonať prekážky v prístupe.
- e) Vlády by mali pokračovať v aktualizácii národnej legislatívy zameranej na ochranu spotrebiteľa tak, aby primerane reagovali na požiadavky informačnej spoločnosti.
- f) Presadzujte efektívnu účasť rozvojových krajín a krajín s ekonomikou prechodného obdobia na medzinárodných fórach o IKT a vytvárajte príležitosti na výmenu skúseností.
- g) Je potrebné, aby vlády sformulovali národné stratégie, ktorých súčasťou by boli stratégie e-government, aby vzrástla transparentnosť, efektívnosť a demokratickosť verejnej správy.
- h) Vytvorte rámec pre bezpečné uchovávanie a archiváciu dokumentov a iných elektronických záznamov informácií.
- i) Vlády a iné zúčastnené strany, by mali aktívne podporovať vzdelávanie a informovanosť užívateľov v oblasti súkromia v režime on-line a prostriedkov jeho ochrany.
- j) Vyzvite zúčastnené strany, nech zabezpečia, aby postupy, ktorých cieľom je umožniť elektronický obchod, ponechali užívateľom možnosť výberu, či chcú alebo nechcú využiť elektronickú komunikáciu.

- k) Podporujte súčasné úsilie v oblasti systémov efektívneho riešenia sporov, predovšetkým systému alternatívneho riešenia sporov (ADR), ktoré môžu prispieť k ich vyriešeniu.
- l) Vlády by mali, v spolupráci s ďalšími zúčastnenými stranami, sformulovať hlavnú politiku v oblasti IKT, ktorá by podporovala súkromné podnikanie, inováciu a investície, a ktorá by sa zvlášť venovala rozširovaniu účasti žien.
- m) Ak si uvedomíme ekonomický potenciál IKT pre malé a stredné podniky, je potrebné poskytnúť im pomoc pri zvyšovaní ich konkurencieschopnosti zjednodušením administratívnych postupov, vytvorením podmienok pre prístup k investíciám a zvyšovaním ich spôsobilosti podieľať sa na projektoch súvisiacich s IKT.
- n) Vlády, v závislosti od úrovne ich sociálneho a ekonomického rozvoja, by mali vystupovať ako modeloví užívatelia a jedni z prvých, ktorí prijali elektronickú formu obchodovania (e-commerce).
- o) Vlády v spolupráci s ďalšími zúčastnenými stranami, by mali zvyšovať informovanosť o význame medzinárodných noriem upravujúcich vzájomnú súčinnosť v oblasti svetového elektronického obchodu.
- p) Vlády v spolupráci s ďalšími zúčastnenými stranami, by mali podporovať rozvoj a uplatňovanie otvorených, nediskriminačných dopytom riadených noriem pôsobiacich vo vzájomnej súčinnosti.
- q) ITU na základe svojej zmluvnej kompetencie koordinuje a prideluje frekvencie s cieľom uľahčiť všeobecný a cenovo dostupný prístup k IKT.
- r) ITU a iné regionálne organizácie by mali podniknúť ďalšie kroky zamerané na zabezpečenie racionálneho, efektívneho a hospodárneho využitia a rovnakého prístupu všetkých krajín k rádiovým frekvenciám v súlade s príslušnými medzinárodnými dohodami.

C7. Aplikácie IKT: prínos vo všetkých oblastiach života

14. Aplikácie IKT rozpracované v rámci národných e-stratégií môžu podporiť udržateľný rozvoj v oblasti verejnej správy, obchodu, vzdelávania a profesionálnej prípravy, zdravotnej starostlivosti, zamestnanosti, životného prostredia, poľnohospodárstva a vedy. To by znamenalo podniknúť kroky v nasledujúcich oblastiach:

15. Elektronická štátna správa (E-government)

- a) Zabezpečiť realizáciu stratégií e-government zameraných na aplikácie, ktorých cieľom je inovácia a podpora transparentnosti verejnej správy a demokratických procesov, zvýšenie efektívnosti a posilnenie vzťahov s občanmi.
- b) Rozpracovať národné iniciatívy a služby v oblasti e-government na všetkých stupňoch, prispôbené potrebám občanov a podnikania s cieľom dosiahnuť efektívnejšie pridelovanie zdrojov a verejného majetku.
- c) Podporovať iniciatívy rozvíjajúce medzinárodnú spoluprácu v oblasti e-government s cieľom zvýšiť transparentnosť, zodpovednosť a efektívnosť na všetkých stupňoch štátnej správy.

16. Elektronické obchodovanie (E-business)

- a) Vlády, medzinárodné organizácie a súkromný sektor by mali propagovať prínos medzinárodného obchodu a využívania elektronického obchodovania a podporovať využívanie modelov elektronického obchodovania v rozvojových krajinách a v krajinách s ekonomikou prechodného obdobia.
- b) Vlády by mali vytváraním priaznivého prostredia a zabezpečením čo najširšieho prístupu k internetu stimulovať investície v súkromnom sektore, podporovať nové aplikácie, rozvoj obsahu a partnerstvo verejného a súkromného sektora.
- c) Politika vlády by mala vytvárať priaznivé podmienky pre poskytovanie pomoci a podporu rastu malých a stredných podnikov a mikropodnikov v odvetviach IKT a pre ich zapojenie do elektronického obchodovania a stimulovať hospodársky rast a tvorbu pracovných miest ako súčasť stratégie zameranej na redukciu chudoby prostredníctvom tvorby bohatstva.

17. Elektronické vzdelávanie (E-learning) (viď časť C4)

18. Elektronická zdravotná starostlivosť (E-health)

- a) Podporovať spoločné úsilie vlád, úradov zaoberajúcich sa plánovaním, odborníkov v oblasti zdravotníctva a iných orgánov, vrátane medzinárodných organizácií, zamerané na vytvorenie spoľahlivej, aktuálnej, vysoko kvalitnej a cenovo prijateľnej zdravotnej starostlivosti a s ňou súvisiacich informačných systémov a zabezpečenie nepretržitého vzdelávania, profesionálnej prípravy a výskumu v tejto oblasti s využitím IKT, pričom je potrebné súčasne rešpektovať a chrániť právo pacienta na súkromie.
- b) Uľahčiť prístup k poznatkom v oblasti medicíny dosiahnutým vo svete, a k zdrojom miestne relevantného obsahu, s cieľom posilniť programy na výskum zdravia verejnosti a na prevenciu, podporiť ochranu zdravia žien i mužov, pričom dostupný obsah by mal zahŕňať napr. informácie o sexuálnom a reprodukčnom zdraví, chorobách prenášaných pohlavným stykom a o chorobách, ktorým je vo svete venovaná zvýšená pozornosť, vrátane HIV/AIDS, malárie a tuberkulózy.
- c) Využiť zdokonalené bežné informačné systémy a vystríhať obyvateľov pred šírením nákazlivých chorôb, monitorovať ich a kontrolovať ich rozšírenie.
- d) Presadzovať vývoj medzinárodných štandardov, ktoré by upravovali výmenu zdravotných údajov, za primeranej pozornosti otázkam zachovania súkromia.
- e) Podporovať osvojenie si IKT s cieľom zdokonaľiť a rozšíriť zdravotnú starostlivosť a s ňou spojené informačné systémy aj do vzdialených a slabšie vybavených oblastí a k zraniteľným skupinám obyvateľstva, uvedomujúc si úlohu žien ako poskytovateľiek zdravotnej starostlivosti v rámci svojich rodín a komunít.
- f) Posilniť a rozšíriť iniciatívy založené na IKT a zamerané na poskytovanie lekárskej a humanitárnej pomoci v prípade katastrof a núdze.

19. Elektronická zamestnanosť (E-employment)

- a) Podporovať vývoj najlepších postupov vytvorených na národnej úrovni pre pracovníkov a zamestnávateľov, ktorí využívajú elektronické formy práce, na princípoch spravodlivosti a rovnoprávnosti mužov a žien, rešpektujúc všetky súvisiace medzinárodné normy.
- b) Podporovať nové spôsoby organizácie práce a podnikania zamerané na zvyšovania produktivity, rastu a blahobytu prostredníctvom investícií do IKT a ľudských zdrojov.
- c) Podporovať prácu cez telekomunikačné siete (*teleworking*) ktorá umožní občanom, najmä obyvateľom rozvojových krajín, najmenej rozvinutých krajín a ľuďom v rámci malých ekonomík, žiť v ich domovských spoločnostiach a pracovať kdekoľvek. Súčasne podporovať zvyšovanie pracovných príležitostí pre ženy a pre postihnutých ľudí. Pri podpore teleworkingu je potrebné venovať špecifickú pozornosť stratégiám zameraným na tvorbu pracovných miest a zachovanie kvalifikovanej pracovnej sily.
- d) Podporovať vzdelávacie programy pre nižšie ročníky škôl zamerané na vzdelávanie dievčat v oblasti vedy a techniky s cieľom zvýšiť počet žien pracujúcich v profesiách spojených s IKT.

20. Elektronická ochrana životného prostredia (E-environment)

- a) Vlády, v spolupráci s ďalšími zúčastnenými stranami, by mali využívať a podporovať využitie IKT ako nástroja ochrany prírody a udržateľného využívania prírodných zdrojov.
- b) Vláda, občianska spoločnosť a súkromný sektor, by mali podniknúť kroky a realizovať projekty a programy zamerané na udržateľnosť výroby a spotreby a na likvidáciu a recykláciu vyradeného hardvéru a komponentov používaných v IKT bezpečnú z hľadiska životného prostredia.
- c) Vytvoriť monitorovací systém s použitím IKT, na predpovedanie a monitorovanie dopadu prírodných alebo človekom spôsobených katastrof, najmä v rozvojových krajinách, v najmenej rozvinutých krajinách a v malých ekonomikách.

21. Elektronické poľnohospodárstvo (E-agriculture)

- a) Zabezpečiť systematické šírenie informácií s použitím IKT z oblasti poľnohospodárstva, chovu zvierat, rybníctva, lesného hospodárstva a potravinárstva s cieľom zabezpečiť pohotový prístup ku komplexným, aktuálnym a podrobným poznatkom a informáciám, najmä na vidieku.

b) Verejno-súkromné partnerstvo by sa malo zamerať na maximalizáciu využívania IKT ako nástroja zvyšovania produkcie (kvantity a kvality).

22. Elektronická vedecká činnosť (E-science)

a) Podporovať cenovo prijateľné a spoľahlivé rýchle pripojenie všetkých univerzít a výskumných centier na internet s cieľom posilniť ich kľúčovú úlohu pri vytváraní informácií a poznatkov, pri vzdelávaní a profesionálnej príprave a podporovať vybudovanie partnerstva, spolupráce a zosieťovania medzi týmito inštitúciami,

b) Presadzovať elektronickú publikáciu, diferencovanú cenovú politiku a iniciatívy v oblasti voľného prístupu, aby sa vedecká informácia stala cenovo prijateľná a prístupná vo všetkých krajinách na rovnakom základe.

c) Podporovať využitie technológie rovnocennej (*peer-to-peer*) komunikácie pri podieľaní sa na vedeckých poznatkoch a pri poskytovaní prvých a opätovných vydaní prác, ktorých autormi sú vedeckí pracovníci, ktorí sa vzdali práva na honorár.

d) Presadzovať dlhodobý, systematický a efektívny zber, šírenie a uchovávanie základných vedeckých digitálnych údajov, napríklad údaje o počte obyvateľstva a meteorologické údaje vo všetkých krajinách.

e) Presadzovať princípy a megadátové štandardy na uľahčenie spolupráce a efektívneho využitia získaných vedeckých informácií a údajov podľa potrieb vedeckého výskumu.

C8. Kultúrna rozmanitosť a kultúrna identita, jazyková rozmanitosť a lokálny obsah

23. Kultúrna a jazyková rozmanitosť a súčasné podporovanie úcty ku kultúrnej identite, tradíciám a náboženstvám sú nevyhnutnou podmienkou rozvoja informačnej spoločnosti, ktorá je založená na dialógu medzi kultúrami a na regionálnej a medzinárodnej spolupráci. Je dôležitým faktorom udržateľného rozvoja.

a) Vytvorte politiku, ktorá podporuje rešpektovanie, zachovanie, presadzovanie a posilnenie kultúrnej a jazykovej rozmanitosti a kultúrneho dedičstva v rámci informačnej spoločnosti, v súlade s príslušnými dokumentmi OSN, vrátane Univerzálnej deklarácie UNESCO o kultúrnej rozmanitosti. V rámci toho je potrebné podporovať vlády pri tvorbe kultúrnej politiky zameranej na podporu tvorby kultúrneho, výchovného a vedeckého obsahu a pri rozvoji miestneho kultúrneho priemyslu, ktorý zodpovedá jazykovému a kultúrnemu kontextu užívateľov.

b) Vypracujte národnú politiku a zákony, ktoré knižniciam, archívom, múzeám a iným kultúrnym inštitúciam umožnia plniť v informačnej spoločnosti úlohu poskytovateľov obsahu – vrátane tradičných znalostí – najmä poskytovaním nepretržitého prístupu k zaznamenaným informáciám.

c) Podporujte úsilie na vývoj a využitie IKT pri ochrane prírodného a kultúrneho dedičstva, ktorá ho súčasne udržiava sprístupnené ako stále živú časť dnešnej kultúry. Súčasťou tohto úsilia je vypracovanie systémov, ktoré by zabezpečili nepretržitý prístup k archivovaným digitálnym informáciám a multimediálnemu obsahu digitálnych depozitárov a príslušných archívov, kultúrnych zbierok a knižníc ako pamäte ľudstva.

d) Vypracujte a realizujte politiku, ktorá prostredníctvom vytvárania rozmanitého informačného obsahu a využitia rôznych metód, vrátane digitalizácie vzdelávacieho, vedeckého a kultúrneho dedičstva zachováva, potvrdzuje, rešpektuje a podporuje rozmanitosť kultúrneho výrazu a domorodých znalostí a tradícií.

e) Podporujte prostredníctvom miestnych orgánov rozvoj, preklad a adaptáciu lokálneho obsahu, digitálnych archívov a rôznych foriem digitálnych a tradičných médií. Tieto aktivity môžu tiež posilniť miestne a domorodé komunity.

f) Prostredníctvom prístupu k tradičným a digitálnym mediálnym službám zabezpečte obsah, ktorý zodpovedá kultúrnym a jazykovým potrebám jednotlivcov v informačnej spoločnosti.

g) Prostredníctvom verejno-súkromného partnerstva podporujte vytváranie rozmanitého miestneho a národného obsahu, vrátane obsahu, ktorý je dostupný v jazyku užívateľov, a zabezpečte uznanie a podporu pre prácu na báze IKT vo všetkých umeleckých sférach,

h) V systéme formálneho i neformálneho vzdelávania pre všetkých posilnite programy zamerané na problematiku rovnoprávnosti pohlaví a zvyšujte gramotnosť žien v oblasti komunikácie a médií s cieľom vybudovať schopnosti dievčat a žien chápať a rozvíjať obsah IKT.

- i) Starajte sa o lokálny potenciál pre vytváranie a distribúciu softvéru v miestnych jazykoch, rovnako ako obsahu, ktorý zodpovedá rôznym skupinám obyvateľstva vrátane negramotných osôb, postihnutých osôb a znevýhodnených a zraniteľných skupín, najmä v rozvojových krajinách a krajinách s ekonomikou prechodného obdobia.
- j) Podporujte médiá vybudované na báze lokálnych spoločenstiev a podporujte projekty, ktoré pri zabezpečovaní využitia miestnych jazykov, dokumentovaní a uchovávaní miestneho dedičstva, vrátane krajiny a prírodnej rozmanitosti a pri dosahovaní vidieckych, izolovaných a kočujúcich komunit kombinujú použitie tradičných médií a nových technológií.
- k) Zvýšte potenciál domorodých národov pre tvorbu obsahu v ich vlastnom jazyku.
- l) Spolupracujte s domorodými národmi a tradičnými komunitami s cieľom umožniť im efektívnejšie využívať v informačnej spoločnosti ich tradičné zručnosti vo vlastný prospech.
- m) Zabezpečte vzájomnú výmenu poznatkov, skúseností a najlepších postupov v oblasti politiky a nástrojov zameraných na podporu kultúrnej a jazykovej diverzity na regionálnej a subregionálnej úrovni. Tento cieľ je možné dosiahnuť vytvorením regionálnych a subregionálnych pracovných skupín, ktoré sa v rámci podpory integračných snáh budú zaoberať špecifickými témami zahrnutými v tomto Akčnom pláne.
- n) Na regionálnej úrovni zhodnoťte prínos IKT ku kultúrnej výmene a interakcii, a na základe výsledku tohto hodnotenia pripravte príslušné programy.
- o) Vlády by mali prostredníctvom verejno-súkromných partnerstiev podporovať technológie a programy výskumu a rozvoja v oblastiach ako preklad, ikonografia, hlasovo obsluhované služby a vývoj potrebného hardvéru a rozličných softvérových modelov, vrátane komerčného softvéru, softvéru s verejne prístupnými zdrojovými kódmi a voľne šíriteľného softvéru, ako napr. štandardné súbory znakov, jazykové kódy, elektronické slovníky, terminológia a synonymické slovníky, nástroje viacjazyčného vyhľadávania, nástroje automatického prekladu, internacionalizované názvy domén, odkazy na obsah, a všeobecný a aplikačný softvér.

C9. Médiá

24. Médiá — v ich rôznych formách a pri rôznych formách ich vlastníctva — hrajú významnú úlohu pri rozvoji informačnej spoločnosti a sú považované za činiteľ, ktorý významnou mierou prispieva k slobode prejavu a pluralite informácií.

- a) Podporujte médiá – tlač, vysielanie a tiež nové médiá – tak, aby naďalej zohrávali dôležitú úlohu v informačnej spoločnosti.
- b) Podporujte rozvoj národnej legislatívy, ktorá zaručí nezávislosť a pluralitu médií.
- c) Prijmite príslušné opatrenia – v súlade so slobodou prejavu – zamerané na boj proti protiprávnemu a škodlivému obsahu prezentovanému v médiách.
- d) Podporujte odborníkov v oblasti médií v rozvinutých krajinách pri vytváraní partnerstva a sietí s médiami v rozvojových krajinách, hlavne v oblasti profesionálnej prípravy,
- e) Podporujte médiá, aby zobrazovali ženy i mužov vyvážene a v rozličných podobách.
- f) Znižujte medzinárodnú nerovnováhu, ktorá ovplyvňuje médiá, najmä v oblasti infraštruktúry, technických zdrojov a rozvoji zručností pracovníkov. Využite všetky výhody, ktoré v tejto oblasti poskytujú nástroje IKT.
- g) Podporujte tradičné médiá tak, aby preklenuli nerovnosť v oblasti poznania a umožnili šírenie kultúrneho obsahu, predovšetkým vo vidieckych oblastiach.

C10. Etické rozmery informačnej spoločnosti

25. Informačná spoločnosť by sa mala riadiť všeobecne uznávanými hodnotami, podporovať verejné blaho a brániť zneužívaniu IKT.

- a) Podniknite kroky zamerané na podporu úcty k mieru a na vyzdvihnutie základných hodnôt slobody, rovnosti, solidarity, tolerancie, spoluzodpovednosti a úcty k prírode.
- b) Všetky zúčastnené strany by mali rozvíjať svoje povedomie o etickej stránke využívania IKT.
- c) Všetci účastníci informačnej spoločnosti by mali podporovať verejné blaho, chrániť súkromie a osobné údaje, a podniknúť primerané kroky a prijať preventívne opatrenia stanovené zákonom proti zneužívaniu IKT, akým sú protizákonné a ďalšie činy motivované rasizmom, rasovou diskrimináciou, xenofóbiou a s nimi spojenou netoleranciou, nenávisťou, násilím, a všetky formy zneužívania detí, vrátane pedofílie a detskej pornografie, a obchod s ľuďmi a ich vykorisťovanie.
- d) Vyzvite príslušné zúčastnené strany, najmä akademickú obec, aby pokračovali vo výskume etických rozmerov IKT.

C11. Národná a regionálna spolupráca

26. Medzinárodná spolupráca medzi všetkými zúčastnenými stranami je nevyhnutnou podmienkou realizácie tohto Akčného plánu, a v záujme podpory univerzálneho prístupu a prekonania digitálnej nerovnosti je potrebné ju ďalej posilňovať, okrem iného i poskytovaním prostriedkov na jej realizáciu.

- a) a) Vlády rozvojových krajín by mali vyzdvihnúť relatívnu prioritu projektov na báze IKT pri žiadostiach o medzinárodnú spoluprácu a podporu projektov rozvoja infraštruktúry adresovaných rozvinutým krajinám a medzinárodným finančným organizáciám.
- b) b) V súvislosti s celosvetovou dohodou OSN „Global Compact“ a na základe Miléniovej deklarácie OSN, vybudujte a urýchlite verejno-súkromné partnerstvá so zameraním na využitie IKT na rozvojové ciele.
- c) c) Obráťte sa s výzvou na medzinárodné i regionálne organizácie, aby sústredili IKT v pracovných programoch a aby pomáhali rozvojovým krajinám na všetkých úrovniach, aby sa zapojili do prípravy a realizácie národných akčných plánov zameraných na naplnenie cieľov vytýčených v Deklarácii princípov a v tomto Akčnom pláne s prihliadnutím na význam regionálnych iniciatív.

D. Program digitálnej solidarity

27. Program digitálnej solidarity má za cieľ vytvoriť podmienky pre mobilizáciu ľudských, finančných a technologických zdrojov, ktoré sú potrebné pre začlenenie všetkých mužov a žien do novovznikajúcej informačnej spoločnosti. Úzka spolupráca všetkých zúčastnených strán na národnej, regionálnej i medzinárodnej úrovni pri realizácii tohto programu má životnú dôležitosť. V záujme prekonania digitálnej nerovnosti je potrebné efektívnejšie využívať existujúce spôsoby a mechanizmy, a dôkladne preskúmať nové, aby sa zabezpečilo financovanie na rozvoj infraštruktúry, zariadení, na budovanie kapacít a tvorbu obsahu, ktoré sú podstatné pre účasť v informačnej spoločnosti.

D1. Priority a stratégie

- a) Národné e-stratégie by sa mali stať neoddeliteľnou súčasťou národných rozvojových plánov vrátane stratégií zameraných na redukciu chudoby.
- b) IKT by sa mali stať významnou súčasťou stratégií Oficiálnej rozvojovej pomoci (*ODA, Official Development Assistance*) prostredníctvom efektívnejšej výmeny informácií medzi darcami a ich koordinácie, a prostredníctvom analýzy a výmenou skúseností z najlepších postupov a poznatkov získaných v rámci realizácie programov s využitím IKT pre rozvoj.

D2. Mobilizácia zdrojov

- a) Všetky krajiny a medzinárodné organizácie by sa mali zapojiť do vytvárania podmienok zameraných na zvýšenie dostupnosti a efektívnu mobilizáciu zdrojov na financovanie rozvoja tak, ako je to rozpracované v Monterreyskej dohode.
- b) Rozvinuté krajiny by mali vyvinúť konkrétne úsilie zamerané na splnenie svojich medzinárodných záväzkov na financovanie rozvoja vrátane Monterreyskej dohody, ktorá naliehavo žiada rozvinuté krajiny, ktoré tak ešte neurobili, aby vyvinuli konkrétne úsilie k cieľu - 0,7% hrubého domáceho produktu (HDP)

ako oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA) rozvojovým krajinám, a 0,15 až 0,20% HDP najmenej rozvinutým krajinám.

c) V prípade rozvojových krajín, ktoré nesú neudržateľné bremeno zadĺženia, vítame iniciatívy zamerané na zníženie pretrvávajúcej zadĺženosti a voláme po prijatí ďalších národných a medzinárodných opatrení v tomto smere, vrátane - podľa možnosti - zrušenia dlhu a ďalších opatrení. Špecifickú pozornosť je treba venovať posilneniu iniciatívy zameranej na hlboko zadĺžené chudobné krajiny. V rámci týchto iniciatív by sa malo uvoľniť viac zdrojov, ktoré môžu byť použité na financovanie IKT pre rozvojové projekty.

d) Keďže sme si vedomí potenciálu využitia IKT pre rozvoj, okrem toho vyzývame:

- i) rozvojové krajiny k zvýšeniu ich úsilia zameraného na pritiahnutie veľkých súkromných národných i zahraničných investícií do IKT vytvorením transparentného, stabilného a predvídateľného prostredia priaznivého pre investovanie,
- ii) rozvinuté krajiny a medzinárodné finančné organizácie, aby citlivo reagovali na stratégie a priority využitia IKT pre rozvoj, aby zapracovali IKT do pracovných programov a pomohli rozvojovým krajinám a krajinám s ekonomikou prechodného obdobia pri príprave a realizácii ich národných e-stratégií. Na základe priorit definovaných v rámci národných rozvojových plánov a realizácie vyššie uvedených záväzkov by mali rozvinuté krajiny zvýšiť úsilie poskytnúť väčšie množstvo finančných zdrojov rozvojovým krajinám pri využívaní IKT v záujme rozvoja,
- iii) súkromný sektor, aby prispel k realizácii tohto Programu digitálnej solidarity.

e) V rámci nášho úsilia o premostenie digitálnej nerovnosti je potrebné podporiť - v rámci našej spolupráce pri rozvojových aktivitách - technickú a finančnú pomoc zameranú na budovanie kapacít na národnej a regionálnej úrovni, prenos technológií v súlade s vzájomne dohodnutými podmienkami, spoluprácu v rámci programov výskumu a rozvoja a výmenu know-how.

f) Je potrebné plne využiť existujúce mechanizmy financovania, a do konca decembra 2004 ukončiť dôkladnú kontrolu adekvátnosti ich využitia na účely zabezpečenia IKT pre rozvoj. Kontrolu vykoná poverená skupina pod záštitou generálneho tajomníka OSN, a jej výsledky budú predložené na posúdenie v rámci druhej fázy summitu. Na základe záverov kontroly bude zvažované zlepšenie a inovácia mechanizmu financovania, vrátane efektívnosti, realizovateľnosti a vytvorenia dobrovoľného Fondu digitálnej solidarity v súlade s Deklaráciou princípov.

g) Jednotlivé krajiny by mali zväziť vybudovanie národných mechanizmov zameraných na dosiahnutie univerzálneho prístupu k IKT v mestských i vidieckych oblastiach s nedostatočným vybavením a službami s cieľom prekonať digitálnu nerovnosť.

E) Následné opatrenia a hodnotenie

28. Je potrebné vyvinúť realistický medzinárodný systém na hodnotenie realizácie a porovnávanie (kvalitatívne i kvantitatívne) na základe porovnateľných štatistických ukazovateľov a výsledkov výskumu, aby bolo možné sledovať realizáciu zámerov, úloh a cieľov stanovených v Akčnom pláne, pričom je potrebné brať do úvahy špecifiká danej krajiny.

a) V spolupráci s každou zúčastnenou krajinou vypracovať a zostaviť súhrnný index rozvoja IKT (ukazovateľ digitálnych príležitostí – *Digital Opportunity Index*). Tento ukazovateľ môže byť publikovaný každoročne alebo raz za dva roky v Správe o rozvoji IKT. Tento index by reprezentoval štatistiku, kým správa by prezentovala analytickú prácu na politike a jej realizácii s prihliadnutím na pomery v danej krajine a analýzu postavenia mužov a žien.

b) Príslušné ukazovatele a hodnotenia, vrátane ukazovateľov pripojiteľnosti na úrovni obcí a komún, by mali osvetliť rozsah digitálnej nerovnosti a to jednak v domácom a jednak medzinárodnom rozmere, a pravidelne ho hodnotiť a sledovať globálny pokrok pri používaní IKT v záujme dosiahnutia medzinárodne prijatých cieľov, vrátane cieľov stanovených Miléniovou deklaráciou.

c) Medzinárodné a regionálne organizácie by mali pravidelne hodnotiť univerzálnu dostupnosť IKT pre jednotlivé národy a podávať správu o tomto hodnotení s cieľom vytvoriť rovnaké príležitosti pre rast odvetví IKT v rozvojových krajinách.

d) Je potrebné vytvoriť ukazovatele - ktoré budú zohľadňovať pohlavie - využitia a potreby IKT, a stanoviť merateľné ukazovatele, ktoré by hodnotili vplyv financovaných projektov v oblasti IKT na život žien a dievčat.

e) Vytvorte a spustite internetovú stránku, na ktorej budú stručne, dostupne a presvedčivo uvedené správy o najlepších postupoch a úspechoch zostavené z príspevkov všetkých zúčastnených strán v súlade s medzinárodne uznávanými normami dostupnosti internetových stránok. Internetovú stránku je potrebné pravidelne aktualizovať a urobiť z nej miesto pravidelnej výmeny skúseností.

f) Všetky krajiny a regióny by si mali vytvoriť nástroje na poskytovanie štatistických informácií o informačnej spoločnosti, ktoré budú zahŕňať základné ukazovatele a analýzy jej kľúčových stránok. Predovšetkým je potrebné vytvoriť kompaktný a medzinárodne porovnateľný systém ukazovateľov, a súčasne brať do úvahy rôzne úrovne rozvoja.

F) Na ceste k druhej fáze WSIS (Tunis)

29. Na základe rezolúcie valného zhromaždenia č. 56/183, a berúc do úvahy výsledky ženevskej etapy WSIS, sa v prvej polovici roku 2004 uskutoční prípravné stretnutie s cieľom prerokovať tie otázky spojené s budovaním informačnej spoločnosti, na ktoré by sa mala sústrediť druhá etapa WSIS v Tunise, a schváliť štruktúru prípravného procesu druhej etapy. V súlade s rozhodnutím tohto summitu ohľadne jeho tuniskej fázy, by sa druhá etapa WSIS mala okrem iného venovať:

a) vypracovaniu príslušných záverečných dokumentov založených na výsledkoch ženevskej fázy summitu s prihliadnutím na konsolidáciu procesu budovania globálnej informačnej spoločnosti, zníženie digitálnej nerovnosti a jej premenu na digitálne príležitosti.

b) hodnoteniu a realizácii Akčného plánu prijatého v Ženeve na národnej, regionálnej i medzinárodnej úrovni, vrátane systému Organizácie spojených národov, ktorý je súčasťou integrovaného a koordinovaného prístupu a predstavuje výzvu adresovanú všetkým zúčastneným stranám participovať na tomto procese, okrem iného formou partnerskej spolupráce.